

Міністерство освіти і науки України
Черкаський державний технологічний університет
Кафедра програмного забезпечення автоматизованих систем

Звіт
З лабораторної роботи №1
З предмету «Охорона праці в галузі»

Перевірів
асистент к. БЖД
Пшенишна Н. М.

Виконав
Студент І курсу
Група МПЗ-1904
Кравченко А. О.

Тема: Визначення категорії приміщення за вибухопожежонебезпечністю.

Мета роботи: визначити категорію приміщення за вибухопожежонебезпечністю.

Постановка завдання:

- згідно зі своїм варіантом (за списком в журналі академгрупи) вибрати початкові параметри для розрахунку;
- ознайомитись з теоретичними положеннями;
- розрахувати надлишковий тиск вибуху парів легкозаймистих і горючих рідин;
- визначити категорію приміщення за вибухопожежонебезпечністю за табличними даними.

Початкові дані	Варіант
	13
Рідина	Гас
Кількість рідини М, л	37
Об'єм приміщення V, м ³	5050

Теоретичні відомості:

Пожежа - позарегламентний процес знищення або пошкодження вогнем майна, під час якого виникають чинники, небезпечні для живих істот і довкілля. Пожежна безпека об'єкта - сукупність чинників, які зумовлюють можливість виникнення та (або) розвитку пожежі на об'єкті. Категорія за вибухопожежною та пожежною безпекою – класифікаційна характеристика вибухопожежної та пожежної безпеки будинку (приміщення), що визначається кількістю та пожежовибухонебезпечними властивостями речовин і матеріалів, що знаходяться (обертаються) в них, з урахуванням особливостей технологічних процесів розміщених у них виробництв. Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною безпекою» поділяються на п'ять категорій: А, Б, В, Г, Д.

Виконання лабораторної роботи:

Для визначення категорії пожежовибухонебезпечності необхідно розрахувати надлишковий тиск вибуху парів легкозаймистих і горючих рідин за формулою:

$$\Delta P = (P_{\max} - P_o) \cdot \frac{m \cdot z}{V_{\text{ВЛ}} \cdot \rho_{\text{ГП}}} \cdot \frac{100}{C_{\text{СТ}}} \cdot \frac{1}{K_H}$$

- **$P_{\max} = 900$ кПа** – максимальний тиск вибуху газоповітряної суміші у замкнутому об'ємі;
- **$P_o = 101$ кПа** – початковий тиск;
- **m** – маса парів легкозаймистої рідини, що надійшли в результаті розрахункової аварії у приміщення, кг
  - **W** – інтенсивність випаровування, кг/с·м²;
  - **F_B** – площа випаровування, м² (1 літр рідини розливається на 1 м²);
  - **$T = 3600$ с** - тривалість випаровування рідини;

$$m = W \cdot F_B \cdot T = 0,0072 \cdot 10^{-3} \cdot 37 \cdot 3600 = 0,95904$$

- **$Z = 0,3$** – коефіцієнт, що характеризує ступінь участі горючої речовини в утворенні вибухонебезпечної суміші;
- **$V_{\text{ВЛ}} = 0,8 \cdot V$** – вільний об'єм приміщення, м³;

$$V = 0,8 \cdot 5050 = 4040$$

- **$\rho_{\text{ГП}}$** – густина парів рідини, кг/м³;
- **$C_{\text{СТ}}$** – стехіометрична концентрація парів легкозаймистої рідини;

$$C_{\text{СТ}} = 1\% = 0,01$$

- **$K_H = 3$** – коефіцієнт, який враховує негерметичність приміщення.

Рідина	Стехіометрична концентрація $C_{\text{СТ}}$, %	Густина парів $\rho_{\text{ГП}}$, кг/м ³	Інтенсивність випаровування W , кг/с·м ² (10 ⁻³)	Температура спалаху $t_{\text{сп}}$, °C
Гас	1,00	3,8	0,0072	27

Підставивши у формулу усі визначені та обраховані значення отримав наступний результат:

$$\Delta P = (900 - 101) \cdot \frac{0,95904 \cdot 0,3}{4040 \cdot 3,8} \cdot \frac{100}{0,01} \cdot \frac{1}{3} = 799 \cdot \frac{28,77}{460,56} = 49,9 \text{ кПа}$$

Висновок: враховуючі розрахункове значення $\Delta P = 49,9$ кПа та температуру спалаху рідини $t_{\text{сп}} = 27$ °С, згідно із таблицею категорій – категорія приміщення за пожежовибухонебезпечністю для мого варіанту – **категорія «А»**

Категорія приміщень	Характеристика речовин та матеріалів, що знаходяться (використовуються) в приміщенні
<p style="text-align: center;">А Вибухопожежо- небезпечна</p>	<p>Горючі гази, легкозаймисті рідини з температурою спалаху не більше 28 °С у такій кількості, що можуть утворювати вибухонебезпечні парогазоповітряні суміші, при спалахуванні яких розвивається розрахунковий надлишковий тиск вибуху в приміщенні, що перевищує 5 кПа.</p> <p>Речовини та матеріали, здатні вибухати та горіти при взаємодії з водою, киснем повітря або одне з одним у такій кількості, що розрахунковий надлишковий тиск вибуху в приміщенні перевищує 5 кПа.</p>